

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:

Uj-Kolozsvár, St. Baron
s. Póp (Brassai-utca) 10.

Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
9-77

És. N. Sz. — — — 2-28

Éves szám ára pályá-
zaton és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

Dr. Ramasetter Róbert
Budapest
Ztér 2. II. 8.

Ut: Suci

ESZÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETESI ARAK

Romániában
Egész évre — — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — — 320
Egy hónapra — — — 110

Csehszlovákiában
Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — — 3—

1927 november 9 Szerda

Uj-Kolozsvár * X évfolyam * 250 szám

5688 Chesván 14

„Nem az Anghelescu-féle iskolában“

Averescu tábornok, aki eddig akár ellenzék-
ken volt, akár a miniszterelnöki bársonyszékben
ült, voltaképpen a liberális párt malmára hajtotta
a vizet, most mióta kedvece államtitkárságát lakat
alatt őrzik a jilavai fegyház kétszobás lakosztá-
lyában, emancipálta magát Bratianu Jonel uralma
alól. Ez az emancipáció olyan gyorsan és olyan
hevesen köszöntött be, hogy a szenátus zsufolt
padsorai komolyan meghökkenek, amikor az
öreg generális szíjű hihetetlen vadak özönét
zuditotta egykori mindenható pátrónusára.

A miniszterelnök, aki napok óta gyengélke-
désére hivatkozva tér ki minden nyilvános
szereplés elől, csütörtökre helyezte kilátásba,
hogy válaszolni fog a tábornok filippikáira. De
a bukaresti sajtó be sem várva a miniszterelnök
válaszát, máris csatlakozik az Averescu által
megindított kampányhoz és az ellenzéki lapok
koncentrikus pergőtűz alá veszik a liberális
törzsfőnököt. A nemzeti parasztpárt hivatalos
lapja, az „Indreptarea“ nem áll meg Averescu
kijelentései mellett, de sorra veszi a liberális
rezsím utolsó fázisának minden kiemelkedő
mozzanatát és ezeken keresztül támadja a
miniszterelnököt.

Támadási felületül elsősorban Bratianu Jonel-
nek a „Figaro“ részére adott interjúja szerepel.
Ez az az ominózus nyilatkozat, amelyben a
miniszterelnök ismeretesen azt találta mondani,
hogy az amerikai zsidó tőke támogatta Rakovszki
románellenes kampányát. Az interjúnak ezt a
részét Bratianu Jonel később demantálta, de
nem cáfolta azt a kijelentését, amelyet az in-
diszkrét újságíró, Jules Sauerwein, nem mulasz-
tott el feljegyezni, hogy Romániában azért nem
lehetnek szabadválasztások, mert a nép buta.

A nemzeti parasztpárti „Dreptatea“ amely
mai számában újból szemére lobbantja a
miniszterelnöknek a „Figaro“-ban megjelent
interjúját, akceptálja a miniszterelnök ítéletét.

— A nép valóban buta — írja a „Drept-
atea“ — de ez nem is csoda, hiszen elnyoma-
tásban él. Ez azonban nem jelenti azt, hogy
ne volna intelligens, mert az intelligencia az
istentől és nem Anghelescu iskolából ered.

Egyetértünk ezzel az ítélettel. Az intelligen-
cia valóban isteni szikra és való igaz, hogy ezt
az adományt nem az Anghelescu-féle iskola-
rendszer sugározza ki. Ezzel azonban még nincs
megoldva a kérdés. Az isteni szikra, amely
többé-kevésbé minden emberbe fogékonyságot
ültet el a jóra, szépre és hasznosra, egymagá-
ban még igen sovány ajándék, ami pallérozá-
sra szorul. Az intelligencia pallérozása pedig min-
denütt a világon az iskolákban történik.

Abban tökéletesen igaza van a „Dreptatea“-
nak, hogy az Anghelescu-féle iskolákban aligha
van meg a lehetőség erre a pallérozásra. Ennek
az elgondolásnak azonban nem az a konzek-
venciája, hogy nincs szükség az iskolára, leg-
feljebb az, hogy az Anghelescu-féle iskolarend-
szer gyökeres revíziójára van szükség. Mert a
mai közoktatási rendszer, különösen, ami a
kisebbségeket illeti, nem arra törekszik, hogy
a nagy tömegek számára szélesre tárja a tudás
kapuit, hanem minden lehetséges módon bedu-
gaszolni igyekszik a nyitva lévő kapukat is.

Ahelyett, hogy okos közoktatási politika-
kával, anyanyelv és népi nyelv jogainak res-
pektálásával építő kulturális utja bontakoz-
nék ki, minden téren a kulturális leépítés sívár
veszedelme kísért.

Más iskolarendszert kérünk, hogy elmond-
hassunk, az intelligencia valóban isteni szikra, de
a közoktatási miniszter ur iskoláiban csiszol-
ódik ki kristálytisztára.

Ujabb letartóztatások és kihallgatások a Manoilescu-perben

Bukaresben állítólag elrendelik az előzetes cenzurát. Manoilescut ma meg-
látogatták védői

Bucuresti-Bukarest, november 8. (Rador.) Manoilescut a jilavai fegyházban ma meglátogat-
ták védői, továbbá Averescu, Goga és Trancu Jasi. Citta Davila ma este Varsóba utazott, de
közölte a hadbíróssággal, hogy hétfőn visszaérkezik és rendelkezésre áll, mint tanu. Jorga kije-
lenti a „Neamul Romanescben“, hogy sohasem folytatott titkos levelezést az extrónörökssel.
Az ő érzelmei az egész világon közismertek és nincs szüksége ezeket titkosan kifejezni. Marin
Teodoru főhadnagyot, akit mégis letartóztattak, a fővárosba hozták. A főhadnagy tagadja, hogy
külföldi köröktől leveleket hozott volna, azonban a nála talált okmányok az ellenkezőt bizonyít-
ják. Teodoru egyébként Manoilescu unokaöccse.

A Manoilescu-per a hadbírósság rendes üléstermében fog megtartatni, csak a védők, a sajtó
és 200 hallgató nyert külön jeggyel beocsátást. A külügyminisztérium ma a külföldi sajtó
kiküldöttjei részére számos jegyet kért. Teodoru sorhajóhadnagy letartóztatásával kapcsolatban
a „Lupta“ jelenti, hogy ma délután valószínűleg egy ismert személyiséget fognak őrizetbe
venni. A Manoilescu-per valószínűleg 4—5 napig fog eltartani. A sziguranca ma házkutatást
tartott egy Greceanu nevű nagyváradai urnónél, aki a bukaresti Royal Falace szállóban lakik
és Párisból táviratot kapott Manoilescu részére. Greceanuné kihallgatása alkalmával közölte,
hogy Goga kérésére a számára küldött levelezés jött szivességből a címére.

Bucuresti-Bukarest, november 8. (Rador.) A lapok értesülése szerint ma estével a fővá-
rosban újból életbeléptetik az előzetes cenzurát és az alkotmányos rend kérdésében minden-
nemű nyilvános diszkussziót eltiltanak. A lapok azt hiszik, hogy a cenzura a Manoilescu-perrel
áll kapcsolatban.

A katonai ügyész vádirata Manoilescu ellen

(Bucuresti-Bukarest, november 8. Az Uj
Kelet tudósítójától.) Csütörtökön reggel nyolc
órákor kezdődik a bukaresti második hadtest
hadbíróssága előtt Mihail Manoilescu perének
tárgyalása. A kormány két nappal a per meg-
kezdése előtt hivatalosan a sajtó rendelkezésére
bocsátotta a hadbírósság vizsgálóbírója által
Manoilescu ellen elkészített vádiratot, amely
kronologikus sorrendben feltárja a volt pénz-
ügyi államtitkár akcióinak összes, a vizsgálat
által kiderített részleteit. A történelmi neve-
zetességű vádirat a következőképpen szól:

„Mi Radu Pluteanu őrnagy, a második had-
test hadbírósságának vizsgálóbírója, tekintettel
a hadtest által Mihail Manoilescu mérnök, buka-
rest, Alexandru alle 22 szám alatti lakás ellen
kibocsátott 10981. letartóztatási végzésre, amely-
nek értelmében Manoilescu azzal gyanúsítottik,
hogy merényletet követett el az állam belső
rendje ellen, tehát oly cselekményt, amelyet a
büntető törvénykönyv 78. és 80. paragrafusa
büntet, tekintettel továbbá az ostromállapot
törvény 3. szakaszára, a vizsgálat eredményei
alapján a következőket fejtjük ki:

Az alkotmány 83. szakasza ellen

A vádirat bevezetésében elmondja a vizs-
gálóbíró, hogy még a román állam független-
ségének kivívása előtt is nem egyszer kísértett
a trón elleni intrika és összeesküvés veszedelme.
Rámutat ezután a monarchikus eszme fejlődé-
sére s közli az alkotmány 83. szakaszát. Ez a
szakasz a trónöröklés kérdését szabályozza és
kimondja, hogy az uralkodónak jogában áll
még életében háromtagú regenszanácsot kine-
vezni, amennyiben utóda nem érte el nagyko-
ruságát. A 85. paragrafus pedig kimondja,
hogy a régensség ideje alatt az alkotmányos

renden változtatni nem lehet. Aki tehát meg-
kísérli, hogy propagandával, agitációval, vagy
bármely más eszközzel megváltoztassa azt, amit
az alkotmány törvényesen és véglegesen meg-
állapít, az állam belső biztonsága elleni akciót
követ, amely veszedelmes kihatással lehet az
állam külsőbiztonságára is.

— Ilyen akciót kísérelt meg — mondja a
vádirat — Mihail Manoilescu, aki Párisba
ment és összeköttetésbe lépve Károly extrón-
örökssel, több levelet hozott tőle a pártveze-
tőknek, azzal a céllal, hogy propagandát csin-
áljon és az ország lakóit az uralkodó ellen
igassa. Közli ezután a vádirat Károly extrón-
örökösnek a pártvezérekhez intézett levelét,
amelyben ez kifejti, hogy az ország érdekeit
tartja szemé előtt, válaszol a kormánytól ért
igaztalan támadásokra és kijelenti, hogy min-
denben fentartja Ferdinánd király halála után,
június 31-ikén a „Le Matinban“ megjelent
nyilatkozatát.

Ebben a nyilatkozatban kijelenti, hogy nem
tekinti magát a román trón követelőjének, de
ha a nemzet egységes akarata hivni fogja, gyá-
vaságnak tartaná ezt a hívást visszautasítani.

Manoilescu Párisban

Kifejti a vádirat, hogy Manoilescu akciója
szorított csupán e levelek továbbítására, de
ő maga — mint ahogyan az naplójából kitűnik
— tervet dolgozott ki az alkotmányos rend
megdöntésére. E célból június végén Párisba
utazott s több napig tárgyal Károly herceggel,
akit megkísérelt meggyőzni arról, hogy az ország
tömegei kívánják az országba való visszatérését.
Ez kitűnik egyébként naplójából is, amelyben
feljegyezi a pártvezetőkkel ilyen irányban foly-
tatott tárgyalásait is.

Háromszáz manifesztum

— Minthogy pedig Manoilescu akcióját az
alkotmányra vonatkozó szakaszának rendelkezé-
zése következtében törvényes uton nem haj-
hatta végre, — mondja a vádirat — világos,
hogy csak a forradalmi ut marad számára. A
vizsgálat során maga Manoilescu is elismerte,
hogy küzdelmet indított Károly extrónörökös
visszahozatala érdekében. Ennek a küzdelem-
nek egyik eszköze lett volna az általa alakított
„Crai nou“ (Uj király) című lap is, amelyet a

URANIA-MOZGÓ

Vallace Beery és Raymond Hatton kiváló művészek
Kis paradé elsőrangú vígjátékban. 2 órai
nevetés. Mon. Fanam.

SELECT-MOZGÓ

Casanova főszerepben Ivan
Mosjoukin Mon. Conc.

kormány betiltott. Manolescu forradalmi propagandája nyomán az országot Károly manifestumával árasztják el. Ezekből például 300 példányt találtak Axente volt prefektusnál.

A terv végrehajtása érdekében október 13-án Manolescu ismét Párisba utazik. Mint előttünk kijelentette, részint üzleti ügyekben, részint pedig azért, hogy Károlyt, akihez mély lelki kapcsolatok fűzik, viszontláthassa. Ténylegesen azonban azért ment, hogy a pártvezérekhez írott leveleket elhozassa. Párisban kontaktusba lép Károly embereivel, Gatosky volt bacau prefektussal, Vulcanescuval és másokkal. Párisból Ornebe utazik Gatoskyval együtt és két napig az extrónörökös vendége. Itt átveszi azokat a leveleket, amelyek az első lépést jelentették az alkotmányos rend megdöntéséhez.

A három vádpont

Manolescu levelezésében, táviratváltásaiban titkos irást használ, amelynek egyik kulcsát sikerült felfedezni, a másakra vonatkozólag viszont kijelentette, hogy nem tudja, hol van. A vádirat közöl ezután több táviratot, amelyet részint Manolescu és Manolescuné, részint pedig Manolescu és Károly párisi hívei váltottak egymással.

Megállapítja a vádirat, hogy Manolescu előkészületei, tárgyalásai kimerítik a merénylet kritériumát. Manolescu kijelentette ugyan a vizsgálat alkalmával, hogy törvényes uton akarta Károlyt visszahozni az országba, az alkotmány rendelkezése azonban ezt lehetetlenné teszi. Tekintettel tehát arra, hogy

1. Merénylet azzal a céllal, hogy megváltoztassa, vagy megdöntse a trónöröklés rendjét.

2. Merénylet azzal a céllal, hogy megváltoztassa, vagy megdöntse az államrendet.

3. Merénylet azzal a céllal, hogy a lakosokat az állam tekintélye ellen izgassa.

— Mi a merénylet — kérdi a vádirat. Gargon definíciója szerint a merénylet a törvények elleni akció fontos alkalommal és döntő fontosságú kérdésben.

Megállapítja a vádirat, hogy Manolescu előkészületei, tárgyalásai kimerítik a merénylet kritériumát. Manolescu kijelentette ugyan a vizsgálat alkalmával, hogy törvényes uton akarta Károlyt visszahozni az országba, az alkotmány rendelkezése azonban ezt lehetetlenné teszi. Tekintettel tehát arra, hogy

„Hadbírósg elé állítandó“

1. A vizsgálat adataiból és a vádlott vallomásából megállapítható az állambiztonság elleni merénylet ténye,

2. hogy Manolescu akciója oda irányult, hogy zavarokat idézzen elő az országban,

3. hogy Károly lemondása a trónöröklés új rendjét vonta maga után,

4. hogy Manolescu tevékenysége Károly extrónörökösnek az országba való visszahozatalára irányul, bármi is legyen az akció politikai színezete,

5. hogy céljának elérése érdekében tevékenykedett, amint nem is tagadja, hogy Károly extrónörökös leveleinek elhozatalával a népek az extrónörökös javára való izgatását célozta,

6. hogy a vádlottnak az a védekezése, hogy a miniszterelnöknek is hozott levelet, nem változtatja meg sem tettének minőségét, sem súlyos voltát.

7. Tekintettel arra, hogy Manolescu tanui által be akarja bizonyítani, hogy az extrónörökös soha semmilyen törvényellenes mozgalmat nem támogatott és hogy legkisebb mértékben áll Károly extrónörököshöz.

8. Tekintettel arra, hogy a vizsgálatnak nem volt többé semmilyen felvilágosításra szüksége s így a Manolescu által megjelölt tanúk kihallgatása hasztalan lett volna,

9. hogy titkos irás használatával a Párisba intézett felhívásokat titokban tartani igyekezett,

10. hogy a tényleges aktus és a végrehajtás kezdete kimerítik a bűntény kritériumát,

11. hogy a 80. paragrafus kifejezett módon bünteti az egyéni merénylet végrehajtásának előkészítését,

12. hogy az alkotmányos rendet törvényes uton megváltoztatni nem lehet,

13. hogy a Manolescu által hangoztatott tény, hogy Károly extrónörökösnek az országba való jövetelét a nép döntésének kívánták alávetni, egyenlő a népek a jelenlegi alkotmányos rend elleni izgatásával,

megállapítjuk,

hogy Mihail Manolescu mérnök hadbírósg elé állítandó, a bűntető törvénykönyv 78. és 80.

paragrafusa és az ostromállapotú törvény 3. szakasza alapján, az állam belső biztonsága elleni merénylet büntényéért.

Kikből áll a bíróság

Ma már egészen kétségtelen, hogy Manolescu perét a bukaresti második hadtest hadbírósga fogja tárgyalni. A per a hadbírósg Str. Francmazon 4. szám alatt lévő hadbírósgai tárgyalóteremben fog lefolyni. A tanács elnöke Radescu George ezredes, tagjai Chirculescu Constantin és Precup Victor őrnagyok, Tanasescu Jon és Ursu Traian kapitányok. Manolescut tegnap autóval a hadbírósg épületébe szállították, ahol egész nap tárgyal ügyvédekkel, elsősorban Otetelesanu volt közoktatásügyi államtitkárral és Pompiliu Joanitzescu nemzeti parasztpárti képviselővel. Később meglátogatta Averescu tábornok, majd felkereste felesége.

Nachum Szokolov látogatása Victor Emanuel királynál, Mussolininél és XI. Pius pápánál

A pápa mindig védelmébe fogja venni az üldözött zsidóságot. Mussolini nem tűr el Olaszországban antiszemita kilengést

(Róma, november 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette annak idején az Uj Kelet, hogy Nachum Szokolov, a cionista világszervezet végrehajtó-bizottságának elnöke október hó végén Rómába érkezett, ahol külön kihallgatáson jelent meg Mussolininél és a pápánál. Nachum Szokolov római útján az olasz kormányt igyekezett meggyőzni arra, hogy genfi delegátusait a cionista törekvések támogatására kellő instrukciókkal lássa el. Legfőképpen azonban arról akart meggyőződést szerezni Szokolov, megfelelnek-e a valóságnak azok a hírek, hogy Olaszország tárgyalást folytat Angliával a palesztinai mandátum részleges, vagy teljes átengedése érdekében.

Az olasz királynál és a római zsinagógában

Szokolov a szukkot ünnepek alkalmából meglátogatta a római zsidók nagy zsinagógáját, ahol Sacerdoti főrabbi megleghangú beszéddel üdvözölte az ősz elnököt és rámutatott arra, hogy Szokolov már tíz évvel ezelőtt itt járt Rómában, amikor is sikerült megszerezni az olasz kormánytól a Balfour-deklarációhoz való hozzájárulását.

Szokolov héber nyelven válaszolt a főrabbi beszédére és ama reményének adott kifejezést, hogy a római zsidók, akik már a templom másodszori lerombolása előtt is Róma polgárai voltak, erejüket Erec Jiszráél újjáépítésének szolgálatába fogják állítani.

— Az új Róma — mondotta Szokolov — segíteni fog felépíteni, amit a régi pogány Róma lerombolt.

A templomlátogatást követő napon Szokolovot ünnepélyes kihallgatáson fogadta Viktor Emánuel olasz király, aki feltűnő szívélyességgel beszélgetett el a cionistamozgalom vezérével és kiténő tájékozottságot áruolt el a palesztinai és általános zsidó problémák iránt.

Mussolini szerint Olaszországban nincs zsidókérdés

Mussolini közel két órán keresztül beszélgetett el Szokolovval, aki magának kihallgatáson jelent meg az olasz miniszterelnökönél. Mussolini ez alkalommal újra leszögezte álláspontját, amely szerint Olaszországban zsidókérdés nincsen. Olaszország zsidó polgárainak lelkes hazaszeretete a háboruban és Olaszország szabadságharcában tanúsított önfeláldozó bátorsága, a trieszti zsidóságnak az elmúlt ötven évben tanúsított törhetetlen hazaszeretete mindannak bizonyítékai, hogy Olaszország nem tesz különbséget zsidó és nem zsidó olaszok között.

A fascizmus nem tűri az antiszemita kilengéseket

Az olasz fascizmus és a más országokban faszista név alatt működő csoportok között semmilyen összefüggés nincsen. Az olasz fascizmus sokkal többre becsüli a népek függetlenségét, mintsem megkísérelné más országok bármilyen természetű politikai mozgalmait támogatni.

Mussolini újra hangsúlyozottan kijelentette, hogy az általa inaugurált rezsim semmilyen körülmények között sem tűrné el az antiszemita kilengéseket. Az utolsó évek törtérete

ZENELEPAGE

Kérjen jegyzéket

OSZTR
100.000 sc
A
18.0
(Tiz
12.0
6.0
2.4
1.0
1.0

egyébként minden szónál beszédesebben dokumentálja, hogy ez valóban így is van.

A pápa az üldözött zsidókért

Nachum Szokolovot ezután XI. Pius pápa, majd Gasparri bíboros fogadta hosszabb magánkihallgatáson. XI. Pius pápa Szokolovval való beszélgetése alkalmából élénken érdeklődött a palesztinai cionista munka iránt és különösen a kolonizáció jelenlegi állása foglalkoztatta élénken. A pápa meglepedését fejezte ki afölött, hogy Palesztinában újból ápolják a héber nyelvet és a héber kultúrát, majd a mindvégig szívélyes mederben lefolyt beszélgetés után, a pápa biztosította a cionista világszervezet elnökét, hogy a pápa mindig védelmébe fogja venni az üldözött zsidókat.

Művészlemezek EDISON-nál

Tánclemezek

Egy női ruhára való mintás szövet L 165

Egy ruhára való kockás szövet L 235

Szabó Jenő

divatruházában, Cluj

Aviva-Barissziák

Zsidó műkedvelők!

CHANUKA-ra

a legalkalmasabb szindarab

A CHASMONEUSOK

Történelmi színmű, 4 képből. A kézirat ára egyszeri előadási jegggel 350 lei.

A szökevény

Herzl Tivadar 1 felvonásos vígjátéka.

Ara 250 lei.

Megrendelhetők az Uj Kelet könyvosztályában

Crep de chin, minden színben 650

Legjobb minőségű tiszta selyem francia crep de chin 850

Szabó Jenő divatkülönlegességek nagyruházában, Cluj

Egy

való 142 cm. s

vet, komplett ho

Szabó

KÖNYVV

GE Kérjen jegyzéket

OSZTRÁK OSZTÁLYSORSJÁTÉK.
100.000 sorsjegy, 50.000 nyeremény.
A lehetséges legnagyobb nyeremény:

18.000.000
(Tízennyolc millió Lei.)

Jutalom és nyeremények:

12.000.000
6.000.000
2.400.000
1.800.000
1.500.000

stb. összesen közel
260 millió Lei.

Azonnali kifizetés kegyelmezésben államilag van biztosítva!
Nincs nyereményilleték, áttartalban semmiféle levonás!
Az összes sorsjegyek fele nyer!
Sorsjegyeket:
egész 300 Lei, fél 400 Lei, negyed 200 Lei.
Ajánl és küld a népszerű bankhoz

FRITZ DÖRGE
Wien I/C. Kärntner Str. 43.
Megrendelések legbiztosabban az osztrák postai hivatalnál szelvényen november 22-ig eszterlániak.

manuel pápánál Mussolini

zedesebben doku is van.

ildözött zsidókért

XI. Pius pápa, hosszabb magán-Szokolovval való en érdeklődött a ránt és különösen glalkoztatta élén-fejezte ki afölött, ják a héber nyelv a mindvégig szizelgetés után, a világszervezet elvédelmébe fogja

SON-nál

L 165

L 235

enő

Cluj

ziák

elők!

KA-ra

szindarab

MEUSOK

kéz 350 lei.

szinben 650

a selyem 850

különlegességek ruházában, Cluj

lel.

t könyvosztályában

szinben 650

a selyem 850

különlegességek ruházában, Cluj

lel.

t könyvosztályában

LUX-SÖR
TURDA

Egy férfi ruhára

való 142 cm. széles szövet, komplett hozzávalóval **1350 lei.**

Szabó Jenő divatruházában
C L U J

KÖNYVVASZONLEPAGE

Franciaországban letartóztatták Alfonz király unokaöccsét, mert több csalást követett el

Spanyolország grandja nem tudta kifizetni az autótaxit

Páris, nov. 8. Mélunben ma délelőtt letartóztatták Don Fernandó de Bourbon, Durval herceget, Spanyolország grandját, Alfonz király unokaöccsét, valamint a kíséretében levő Betulia y Retratres márkit, akik Vence városkából berautón jöttek Fontainebleauban, a kialakított viteldíjat nem fizették meg és az egyik előkelő fontainebleau-i szállóban 3000 frankos adósságot csináltak. A letartóztatás a sofőr és a szállótulajdonos feljelentésére történt még.

Sem a királyi hercegnél, sem a kíséretében

levő márkinál egy centimeot sem találtak. Letartóztatásuk után kiderült, hogy a nizzai rendőrség is körözi őket család büntette miatt. A királyi herceg a rendőrségen azzal védekezik, hogy egy angol festőművész hívta meg őket Fontainebleauban, mondván, hogy ő viseli összes költségeiket. A párisi spanyol követség közlése szerint a spanyol királyi család már évekkal ezelőtt minden összeköttetést megszakított Don Fernando de Bourbon herceggel.

Utítarsa, az állítólagos Betulia márki, nem szerepel a spanyol nemeselek névsorában.

Párisban letartóztattak egy bécsi bankárt, aki rengeteg magyar kötvényt hamisított

Páris, november 8. A „Matin“ mai számában nagyarányú kötvényhamisítási panamáról számol be. A lap szerint Blumenstein bécsi bankár két ügynök segítségével rengeteg magyar állampapírt vásárolt össze, amelyeket hamis bélyegzővel látott el és harminckétszeres áron értékesítette őket a francia piacon. Ismeretes, hogy a békeszerződés értelmében a magyar állampolgároknál lévő állampapírokat magyar bélyegzővel látták el, míg a Franciaországban lévőket francia bélyegzővel. Amazok papirkorona értékben, ezek frankértékben kamatoztak. A házkutatásnál Blumensteinnél rengeteg papírt foglaltak le. A bankárt és két ügynökét letartóztatták. A „Matin“ szerint a francia hatóságok már értesítették a magyar kormányt, amely Brunet professzor utján megtette a védelmést a bankár ellen a francia törvényszéken.

Páris, november 8. Az egész francia sajtóban nagy feltűnést keltett a magyar állampapírok lebélyegzésének meghamisítása. Blumenstein bécsi bankárt, letartóztatása előtt, hetekig figyelte a rendőrség. A „Matin“ szerint a magyar kormány iniciatívájára került az ügy a francia hatóságok elé.

A budapesti rendőrség hasonlóképpen hetek óta nyomoz a hamis lebélyegzés ügyében, annál is inkább, mert a magyar kincstár károsodása akkora, hogy a papirkamat helyett 32 százalékos aranykamatot kell fizetnie.

A hamisításról, újabb jelentések szerint, Bud pénzügyminiszter is tárgyalt nemrég Párisban Korányi követtel. A „Matin“ szerint a

hamisítványok elhelyezésével szervezett banda foglalkozott, amely más európai piacokon is kísérletezett elhelyezésükkel. A letartóztatott Blumenstein ezelőtt is kétes üzletekkel foglalkozott.

Páris, november 8. A párisi magyar követség a magyar államadóssági kötvények hamis lebélyegzése ügyében kommunikét adott ki. A magyar kormány a párisi törvényszéknél ismeretlen tettek ellen is tett feljelentést, akik Magyarországból, a fenálló tilalom ellenére is, kiszállították a háboru előtti államadóssági kötvényeket s a békeszerződésnek megfelelő hamis bélyegekkel bélyegezték le, miáltal a papirban való kamatfizetés helyett aranykamat fizetését provokálták ki.

Salom Schwartzbarth megkerült

»El voltam készülve a halálra.« Tel-Avivban és Varsóban uccai tüntetések voltak

(Páris, nov. 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Salom Schwartzbarthról, akit a Petljura-ügyben felmentettek, különböző hírek kerültek forgalomba. Bizonyos verziók szerint Schwartzbarth eltűnt és nyomaveszett. Arról is beszéltek, hogy a Petljura hívei közül valaki eltette láb alól.

Ezzel szemben az igazság az, hogy Schwartzbarth védője, Torres az ítélet kihirdetése után nem engedte védenőt vissza a lakására, attól való félelmében, hogy merésyület követnek el ellene. Az ügyvéd ismeretlen helyre vitte Salom Schwartzbarthot, akihez azonban néhány újságírónak mégis sikerült bejutnia. Schwartzbarth arra kérte az újságírókat, hogy fejezzék ki a zsidó nyilvánosság előtt nagy háláját azért a megértésért, amelyet a zsidó közélet ügye iránt tanúsított.

— Én — mondotta — borzasztó sokat szenvedtem tettem elkövetése előtt és utána is és el voltam készülve a halálra. Azonban nem volt egyetlen pillanat, amikor megrendültem volna abban a meggyőződésben, hogy Petljura volt az, akit vádolni kell a zsidók tizezreinek meggyilkolásával.

Az újságírók kérdést intéztek Schwartzbarthoz, hogy milyen tervei vannak a jövőre. Schwartzbarth kijelentette, hogy a hosszú börtön és a per izgalmi megviselték. Kissé pihenni akar, hogy azután továbbra is folytassa az órásmesterséget. Megcáfolta az újságíróknak azt a híret, hogy Amerikába akar menni, hogy népszerűségéből tőkét kovácsoljon magának.

Hír szerint Salom Schartzbarth és felesége Palesztinába akarnak költözni. Torres ügyvédet meghívták Amerikába, hogy itt a nagy zsidó kongresszuson beszámoljon a Schwartzbarth-ügyről.

A palesztinai újságok külön kiadásokban közölték Schwartzbarth felmentését. A hírt a zsidó lakosság örömmel vette tudomásul. Tel-Avivban uccai tüntetések voltak, amelyeken zászlókat hordtak körül ezzel a felirással: Éljen Franciaország!

Varsó zsidó negyedében óriási lelkesedést keltett Schwartzbarth felmentése. Ukrajnából származott zsidók, élükön árva gyermekek, akik szüleiket

ukrán pogromokban veszítették el, a francia követség elé vonultak és tüntettek a francia igazság felett. A tömeg a tüntetés végén a francia himnuszot énekelte.

A párisi sajtó az ítéletet elégtétellel fogadta, különösen a „Quotidien“ és a „Petit Parisien“ című újságok. A „Matin“, a „Volonté“ és a „Le Journal“, amelyek eleinte Schwartzbarth ellen foglaltak állást, most az ítéletet minden kommentár nélkül tették közzé. Egyedül az „Action Française“, a francia royalisták és kampókeresztetek lapja foglal állást az ítélet ellen. A német lapok majdnem kivétel nélkül Schwartzbarth mellett irtak.

Mottó:
**Zongoravétel
bizalom dolga**

Legnagyobb garancia erre az 58 év óta fennálló

Triska I. cég

kitűnő hírneve, mint egyetlen és legnagyobb szaküzlet Erdélyben. — Förster világ-márka vezérképviselése.

Zongorák

kaphatók hosszabb részletfizetési feltétel mellett is. Cluj, Str. Saguna 14. Telefonszám 4-19.

GRAMOFONLEPAGE

Megfelelő előkészítés nélkül Románia nem fog kölcsönt kapni külföldön

Cretzeanu washingtoni román követ meggyőzősége jelentése Bukarest amerikai kölcsöntárgyalásának sikertelenségéről

(Bucuresti-Bukarest, november 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még az elmúlt kormány idején Bukarest főváros kölcsöntárgyalásokat kezdett egy amerikai konzorciummal és ezeket a tárgyalásokat a jelenlegi rezsim is folytatta. A főváros képviselőiben

Cretzeanu washingtoni román követ minden befolyását és személyi összeköttetését latba vetette az amerikai román kölcsön sikere érdekében, mégis a tárgyalások eredménytelenek maradtak.

Románia amerikai követe most küldte el a belügyminisztériumnak a tárgyalásokról szóló jelentését, amely szomorú fényt vet arra, hogy milyen véleményrel vannak külföldön, különösen Amerikában a mi hitelképességünkről.

A jelentés szerint, Cretzeanu követ, amint a szükséges instrukciókat megkapta, személyesen lépett összeköttetésbe a legnagyobb hat new-yorki bankkal.

Hat new-yorki intézet közül mindössze kettő akadt, amely csak aziránt nyújtott halvány reménységet, hogy egyáltalán érdeklődni fog a dolog iránt.

Ez a két bank a Dillon, Road & Co. és az Eastmann Dillon. Az első intézet kijelentette, hogy mielőtt egyáltalán határozna, érintkezésbe

lép az amszterdami Handemat-bankkal és annak párisi fiókjával. A második pénzügyi intézet már konkrétabb ígéretet tett, de azt kívánta, hogy kizárólag vele tárgyaljanak a bukaresti kölcsönről. Minthogy azonban ilyen opciót Bukarest megbízásából Cretzeanu követ nem tudott adni, a bank hosszas tárgyalás után arra az álláspontra helyezkedett, hogy

esetleg ő is ajánlatot fog tenni Bukarestnek a kölcsönre.

Cretzeanu washingtoni román követ a tárgyalások technikai ismertetése után arról számolt be, hogy mindenki, akivel a kölcsön ügyében tárgyalt, azon az egybehangzó véleményen volt, hogy előbb lehetővé kell tenni a komolyan számbajöhető intézeteknek Románia gazdasági, pénzügyi és politikai helyzetének aprólékos tanulmányozását, azután a sajtó és információs röpiratok útján

megfelelő propagandát kell csinálni a piacon a bizalom felkeltése és megszilárdítása érdekében,

végül pedig a kölcsönt a legnagyobb haszonlehetőségek között kell kibocsátani. Ugyanezt a rendszert követték Lengyelországgal szemben, amely — mint ismeretes — most realizált Amerikában egy 70 millió dolláros kölcsönt a valutastabilizáció érdekében.

A zsidó reneszánsz Bulgáriában

Joséf Marco Baruch szerepe. Ferdinand király egy cionista lapot támogat

Plovdiv-Filipopol, október végén.

Nemcsak a régi bolgár-zsidó élet fészke Filipopol, hanem a zsidó ujjaléledése is.

Ez pedig egészen különös módon kezdődött, érdemes már érdekessége miatt is, hogy egy külön strófát szenteljünk neki.

(A „jött-ment“ magvető)

Ugy harminc harmincegy évvel ezelőtt, a herzi cionizmusról a keleti zsidóság alig szerzett tudomást, Filipopolban föltűnt egy koldus-szegény, igénytelen, kopott ember, ferde szemüvege volt és hónalja alatt mindig könyvek és irások. Senki nem tudta honnan jött, miféle szerzet volt, spanyolul és franciául beszélt. Nem volt ugynevezett kellemes ember, mert mindent kritizált, kellemetlen ellenérveket hajgált az emberekbe, akiknek zavarta a nyugodt emésztését. Bement a hitközségi ülésekre, a chevraik tanácskozásaira és ha valaki nagy képpel és tragikus fontossággal szolt hozzá például a szombati tórafólvások új rendjéhez, vagy ha a tüzelőfát akarták csökkenteni a Talmud Tórák termeiben, vagy ha a macot árát emelni akarták, akkor ő, a jött-ment, a lelkiismeret fagyos kísértet-hangján belesüvített ilyeneket:

— Jó, jó, csak beszéljétek és tárgyaljatok ezekről a dolgokról is. De kérdem, mire való a nagy emóció ezekben az ügyekben, gondoljátok meg, hová pocsékoljátok energiátokat! Tudjátok-e, hogy ennél nagyobb és átfogóbb zsidó-ügyek is vannak? Vagy nem érzitek a zsidó-sors borzalmát? Itt álltok magatokban, ősi kulturátokat veszni hagyjátok, a népi önérték egyre halódik, egyre pusztul belőletek a zsidó lényeg!

Csakugy beledobta az efajta szemrehányásokat a diszkusszióba, nem törődve senkivel, nem adott programot, vagy tanácsot, csak kritizált. De a kritika a vesébe vágott, mert mindenki érezte azért a toprongyos ember igazát, hogy az idő elérkezett, amikor a zsidóknak gondolniok kellett saját sorsuk fölött. De a község jóllakottjai nem bírták ezt a diszharmoniót és azon a címen, hogy ez az ember éket akar verni a község soráiban, hogy forradalmait, följelentették és eltávolítását kérték a hatóságoktól. „Nem sokat értek vele, mert akkor Joszéf Markó Baruchnak — így hívták a rebellist — már tábora volt a megértő intellektuelekből és azokból az öregekből, akik még a régi zsidó kulturán nevelődtek. Marco Baruchnak nem volt betevő falatja, francia nyelvórákat adott és hébert tanított, de nem pihent, amíg össze nem hozta a kis pénzt

„Karmel“ című újságjának megjelenésére. Uj hangja volt, őszinte szavai a zsidókhöz ennek a kicsiny lapnak. És Baruch egy napon Ferdinand királyhoz levelet intézett, megírván neki, hogy lapjában a zsidók kulturális különvalóságát követeli. Alaposan megmagyarázta a királynak, milyen fontos ez az országára: hogy a többi nemzetiségek lássák, miként lehet államhünek lenni és egyuttal önmagukhoz is hűségesnek! A király, akit bizonyára jökevényben talált a Marco Baruch levele, a kabinetiroda által a filipopeli rendőrfőnök útján kiutaltatott néhány száz levát a Karmel szerkesztőjének, aki a küldött pénzen még két-három lapszámot adott ki, azután áttette székhelyét Szófiába, ahol megint csak kellemetlen igazságokat vágott a zsidó potentátok fejéhez. Itt azonban, a központi hatóságok székhelyén, a denunciansoknak könnyebb terepünk volt, Joszéf Marco Barucht zaklatni kezdték: honnan jött, mit csinál, mitől él, minek él? A rajongó körül nézett és látta, hogy kísérete és hívei csupa nincstelen, a hatóságoknál ellensúlyozásra képtelen ember és Marco Baruchnak, mint egy üzött, hajszolt vadnak menekülnie kellett.

Eltűnt és azóta sehol nem bukkant föl.

(A cionista hitközség)

De a magvető emléke éberem él ma már intézményekben is, Filipopolben a legtekintélyesebb zsidó család feje, Assér A. Comano megalakította a „Joszéf Marco Baruch“ egyesületet, amely minden zsidó közület közül a legaktívabb: zsidó népházat léptetett életbe és a hitközségi életbe belevitte a zsidó népi eszmét, hebraizál és a felnőtteket visszatéríti a zsidó kulturához. Szófiában Karl Herbest, Herzl Tivadar barátja és Belkowsky, az egyetemen a matematika professzora magukévá teszik a toprongyos zsidó eszméit, Herzl-egyletet alakítanak és a propagandát vizik ki a széles zsidó tömegek közé. Az egylet „Sofár“ címen hetilapot indít, amely közel husz esztendőig hirdeti a modern zsidóság törvényeit.

Le kell szögezni, hogy nemcsak a szefárdok, hanem az egész világ zsidósága között a bulgáriaiak voltak az elsők, akik a második világháború után Herzl és Nordau intelme értelmében a cionista hitközség ideálját valóra váltották. Nem volt egészen egyszerű és küzdelemtől mentes ez a dolog abban az országban, amelynek zsidóságát az Alliance Israelite teljesen behálózta. Az Alliance nemesei intenciókkal jött Bulgáriába, épp úgy, mint a Kelet többi zsidóihoz. Akik alapították, országukban szilárd politikai és gazdasági talajon állottak

KOTTALEPAGE Kérjen jegyzéket

és nem elégedtek meg a maguk biztonságával, hanem testvéreikre — haomdin böcöro ubasivjo — is ki akarták terjeszteni az egyenjogúság áldásait. Az „Alliance Israelite Universelle“ Franciaországban, az „Anglo Jewish Association“ az angoloknál, az „Israelitische Allianz“ Bécsben saját kormányainál azon dolgoztak, hogy az egyenjogúsítást ismeressék el mindenütt, ahol ez eddig meg nem történt. Különös sikereket az 1878-as berlini kongresszuson értek el, ahol az új balkáni államok hatalmi tényezőinél kivívták az egyenjogúsítást — papíron. Az Alliance a politikai jogok érvényesülését főleg úgy gondolta elérhetőnek, ha a hozzá közeledő szefárd zsidóságot ezekben az országokban francia kulturában nevelteit.

(A harc vége)

A zsidó népi gondolatnak a föltámadása éles ellenkezést robbantott ki a cionisták és az asszimilánsok (ezuttal bolgár földön francia asszimilánsok) között. Zsidó ideál és a francia kultúrába való behasonulás harcra keltek. A zsidó eszme pedig egyre hódított a hitközségekben és gyökeret vert a belátás, hogy az oktatást ki kell vonni a franciák gyámkodása alól, már csak azért is, mert hiszen Bulgária nemcsak, hogy betartja a berlini szerződésnek a zsidókra vonatkozó záradékát, de azon tulmenően megengedi nekik, hogy iskoláikban saját kulturájukat fejleszthessék. Nem követelik tőlük csak azt, hogy Bulgária földrajzát, történelmét és nyelvtudományát tanítsák az állam nyelvén, a tannert minden más tárgyat, még a világtörténelmet is saját nyelvükön oktathatják. Az állam az iskolázást ebben a tekintetben nagy örendelkezéssel ruházta föl, a zsidók pedig élni kívántak e szabadsággal és a balkánháborút megelőző években heves harcban kitessekeltek az Alliancot, iskoláikat kevés állami támogatással maguk tartják fenn és innen van, hogy Bulgáriában ma minden zsidó gyermek és ifjú, fiatal asszony és leányka úgy beszél héberül, ahogy mifelénk őszbecsavadott rabbi nem beszélnek.

Nagy része van e küzdelem ilyen módon való eldőlésében dr. Marco Romanónak, aki a párisi lapokban írott cikkeivel a francia-zsidó közvélemény egy részét is meg tudta nyerni a bolgár-zsidó ügynek.

Intézményes gyümölcsei ennek a zsidó önértékért folytatott küzdelemnek: a héber beszéd, egy zsidó Népház Filipopolben, 1922-ben a Keren Gölára a leszegényedett városban hetek alatt száz-ezer levát gyűjtöttek és hogy a Keren Hajjeszód élére Pressiado Romano állott, a város egyik hívalósága, aki az Alliance egyik erős bolgáriai támasza volt.

A Keren Hajjeszód Bulgáriában egyébként is külön érdekes fejezete a zsidóság fejlődésének. Amiről legközelebbi cikkeimben fogok beszámolni.

(sz. i)

Telefon 4-79	1 vég, 10 méter prima vászon 390	Telefon 4-79
	1 drb. hat személyes abrosz, hat szalvétával 295	
	1 drb. hat személyes fehér damaszt étkező abrosz 198	
SZABÓ JENŐ divatkülönlegességek nagyruházában C L U J		

Stanio!

és színes selyempapírok

Bernát papirosáruházában, Cluj, Fótér

Az újkori
Olaszország története
érdekesítő regény keretében
FERRERÓ-tól
a világhírű történetirótól

A harmadik Róma I-II. kötet **750 le!**
Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában

(Budape
tőjától.) Er
szóváltásból
amelynek so
tett a budap
részéről visz
sértés címén
hétfére volt
felek jogi k
illetve a v
tettek és f
A bíróság e
Erdélyit —
vezetett elő
kísérték.

A vizsgá
a fogházor
váncsian viz
álta a kivá

A g
kato
SZ

London
szédet mo
nemzetek
legutóbbi
lentette, h
szerencsétl
ségének ü
lainnek am
locarnói ös
és legyőzőt
Lloyd Geo
jelentőség
agresszion-p
valamennyi
tűnneplés
felújították
részvétele
akkor nag
egyszerűen
következő
kell halad
mint a les
kezeljék.
carnó sem

Lloyd
nyilatkozat
George, né
amelyek s
csalóka re
teljesíteni.
dotta Lloy
betartják a
lyes ígért
Magyarorsz
győztes áll

Ez talá
Ha igen,
tem a Nép
mondott h
legnagyobb
akiknek k
erősítették
országának.
amelyet k
az, hogy
tárgyalások
Ne gé
ges gázok
ság, amely
itélőképess
igen, akko

A harn
désnek ki
amelyek iz
jét megzav
titásával re
lyet Cleme
én nevémb

Plü

Erdélyi Bélát tizennégy napra sötétzárkára ítélte a vizsgálóbíró, mert több hölgyet megsértett

(Budapest, november 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Erdélyi Béla és Vadnay László között szótárváltásból kifolyólag már régebben affér támadt, amelynek során Erdélyi Vadnay ellen följelentést tett a budapesti büntetőjársírószék, aki a maga részéről viszonyvadás emelt Erdélyi ellen becsület-sértés címén. Dr. Jakab Ernő büntetőjársíró előtt hétfőre volt kitűzve az ügy tárgyalása, amelyen a felek jogi képviselői bejelentették, hogy a vádlott, illetve a viszonyvadásott kölcsönös nyilatkozatokat tettek és följelentéseiket ennek alapján visszavonják. A bíróság ezért az ügyben az eljárást megszüntette. Erdélyit — akit a tárgyalásra szuronyos fogházör vezetett elő — ezután Enyedy vizsgálóbíró elé kísérték.

A vizsgálóbíró előszobájában, ahol Erdélyi Béla a fogházör mellett ült, benézett egy hölgy és kíváncsian vizsgálta Erdélyi Bélát, aki egy ideig állta a kíváncsiskodó tekintetet, de azután ingerült

hangon fölcsettant:

— Mit bámul? Még nem látott ilyen csodát?

A hölgy erőiesen visszautasította a goromba hangot, fölháborodásában elsírta magát és sietve hagyta el a törvényszék épületét.

Erdélyit később bevezették a vizsgálóbíró elé, akit akkor arra kért, engedje meg, hogy ne az előszobában kelljen várakoznia a tanúhallgatások alatt, mert a közönség toladó kíváncsisága ingerli. Enyedy Róbert vizsgálóbíró azonban akkor már tudta, hogy Erdélyi a kíváncsiak közül többeket megsértett és tudott arról az incidensről is, amely közte és az ismeretlen hölgy között délelőtt lejátszódott, ezért tizennégy napra sötétzárka rend-büntetéssel sújtotta, egyben elutasította kérését is, azzal a megokolással, hogy a legsúlyosabb bűn-cselekmények egyikével gyanúsított és így más foglyoktól eltérő külön elbánásra nem lehet igénye.

A győztes államoknak jelenleg 10 millió katonájuk van, akik jobban fel vannak szerelve a háborúra, mint 1914 előtt

Lloyd George szenzációs beszéde Chamberlain ellen

London, november 8. Lloyd George ma beszédet mondott, amelyben Chamberlainnek a nemzetek szövetsége és a béke kérdéséről tett legutóbbi nyilatkozataival szállt vitába. Kijelentette, hogy Európa békéje szempontjából szerencsétlenség volna, ha a nemzetek szövetségének ügye pártkérdéssé válnék. Chamberlainnek ama nyilatkozatával szemben, hogy a locarnói összejövetel volt az első, ahol győzők és legyőzöttek mint egyenjogú felek találkoztak, Lloyd George kiemelte a genovai értekezlet jelentőségét. Ezen az értekezleten egy non agresszió-paktum jött létre, amelyet Európa valamennyi nemzete, Oroszországot is beleértve, ünnepélyes formában aláírt. Locarnóban csupán felújították ezt a paktumot, de Oroszország részvétele nélkül. Ha békét akarnak a világon, akkor nagyon fontos volna, hogy Locarnót egyszerűen úgy tekintsék, mint egymásután következő lépések egyikét, amely után tovább kell haladnunk. Fontos az, hogy Locarnót, mint a leszerelés és a döntőbíráskodás alapját kezeljük. Ha ez nem történik meg, akkor Locarnó semmi más, csak egy érzelmes jelenet.

Lloyd George azután Chamberlainnek ama nyilatkozatával száll szembe, hogy ő, Lloyd George, nem ismeri azokat a békeszerződéseket, amelyek szerkesztéséhez hozzájárult és hogy családja reményeket kelt, amelyeket nem lehet teljesíteni. Az első e remények között az, mon-dotta Lloyd George, hogy a győztes államok betartják azokat a Versaillesban tett ünnepé-lyes ígéretek, hogy Németország, Ausztria, Magyarország és Bulgária lefegyverzése után a győztes államok leszerelése fog következni.

Ez talán csalóka remények keltését jelenti? Ha igen, akkor ezt a reményt nem én keltetem a Népszövetség mellett tartott közgyűlésen mondott kisebb beszédemben, hanem a világ legnagyobb államai ébresztették ezt a reményt, akiknek képviselői aláírásukkal, pecsétjükkel erősítették azt meg és nyújtották át Német-országának. Tagadja ezt valaki? A másik remény, amelyet keltettem és amely nem teljesíthető, az, hogy nemzetek közti viszályokat, ha a tárgyalások sikertelenek, döntés alá bocsássanak. Ne gépfegyverek, ágyúk, bombák és mér-ges gázok döntsenek, hanem békés döntőbíró-ság, amelynek alapja a jog, az értelem és az ítélőképeség. Ez talán csalóka remény? Ha igen, akkor az isten irtalmazzon a világnak.

A harmadik remény az volt, hogy a szerző-désnek ki nem egyenlítődtől rendelkezéseit, amelyek izgalmat keltenek és a nemzetek béké-jét megzavarják, a nemzetek szövetsége közve-títésével rendezzék. Az után a levél után, ame-lyet Clemenceau, Wilson elnök, Orlando és az én nevemben az okmány aláírása előtt intézett

a német delegátusokhoz, ez a remény jogosult-nak mondható. Azt mondtam, hogy a győz-tes államok jelenleg kerekén 10 millió katonai-lag kiképzett férfival rendelkeznek, akik jobban fel vannak szerelve a háborúra, mint 1914-ben. A háborús gépek ma borzalmasabbak, mint mind-az, amit a világháboruban látott a világ. Ezek a gépek évről-évre borzalmasabbak lesznek, a legjobb elmék oly gépek kitalálásán gondolko-dnak, amelyekkel nemcsak hadseregek, hanem véd-telen polgárok is megtámadhatók. Tízmillió ki-képzett katonáról beszéltem, de ez a szám még alacsony is. Lefegyvereztük Németországot, Ausztriát, Magyarországot és Bulgáriát és azt mondtuk nekik: Mihelyt leszereltek, mi is követjük példátokat.

Ezeknek az államoknak kerekén mintegy 200.000—300.000 katonájuk van, akik nincse-nek jól felszerelve; nekünk, többieknek még mindig 10 millió katonánk van. Ezt a hadse-reget eddig még egyetlen egységgel, egyetlen repülőgéppel, egyetlen üteggel sem csökkentettük. Döntőbíráskodás a leszerelés egyetlen alapja. Leszerelés egyetlen biztosítéka a döntőbírásko-dásnak; döntőbíráskodás és leszerelés pedig együttesen egyetlen biztosítéka a békének. E programmal szemben Chamberlain épen elég ideig pihent meg Locarnónál: semmi célja sincs annak, hogy valaki úgy álljon a Lago Maggiore partjain, mint az egyhábon pihenő golya.

Kutyás lemezek LEPAGE-nál - CLUJ

1 drb. alsó lepedő, prima mi-nőségben 228
1 ingre való zefir, 3 méter .. 117
1 méter prima tennisz flanel.. 37

SZABÓ JENŐ
divatkülönlegességek nagyáruházában, Cluj

Világmarkás zongorák

engros árban részletre is, — 5 évi jótállással
Sternberg -- Oradea
Regele Ferdinand 14.

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányási adósság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Főszerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a főszerkesztő engedélyével engedjük meg.

Szerda

5688. Csesván 14.
1927. nov. 9.

— Mihály király nevenapja. Bukarestből jelentik: Ma délelben a Patriarchián ünnepélyes Tedeum volt a kormány tagjainak jelenlétében Mihály nevenapja alkalmából. Az istentisztelet után Anghelescu hadügyminiszter beszédet intézett a kivonult csapatokhoz. A Mihai Viteazul rend lovagjai ma reggel Curtea de Argesa utaztak, hogy Ferdinánd király emlékének hódoljanak. A ma este szokásos tradicionális bankett elmaradt.

— A párisi sajtó élénken foglalkozik az aláírandó francia-jugoszláv szerződés-sel. Párisból jelentik: A sajtó élénken foglalkozik a holnapután aláírandó francia-jugoszláv szerződés-sel. Az „Echo de Paris”-ban Pertinax megemlíti, hogy a szerződés nem irányul Olaszország ellen, mert Franciaország a szerződés minden fázisáról előzetesen és idejekorán értesítette Olaszországot, sőt Franciaország 1924-ben és 1926-ban hasonló szerződési ajánlatot tett Olaszországnak is, amely azonban nem járt eredménnyel.

— A választási blokk dönt Kertész Jenő dr. városi tanácsos választmányi tagságáról. Egyik Kolozsváron megjelenő délutáni lapár-sunk téves információk alapján közli, hogy dr. Kertész Jenő lemondott állandó választmányi ta-gságáról. Ismeretes, hogy a közelmúltban a városi tanács látszólagos nagy apparátussal fogott hozzá a városi ügyvezetés és üzemek átszervezéséhez. Az állandó választmány két feltűnést keltett tervezetet vett tárgyalás alá, dr. Kertész Jenőét és dr. Lucianét. Dr. Kertész javaslatában kifogást emel az ellen, hogy a város 50—60 százalékát képező vá-rosi üzemeket egyetlen tanácsos vezesse s azt aján-lotta, hogy három tanácsos vegye kezébe ezeknek vezetését. Ezenkívül azt kívánta, hogy a város pénzügyi osztályát osszák két részre: inkasszó és ellenőrzési osztályokra, hogy ezáltal az ellenőrzés legyen megszilárdítva. Javaslataiban ragaszkodott ahhoz, hogy a különböző városi ügyosztályok leg-alább havonta egyszer nyújtsanak be jelentést az állandó választmány elé az ügyek menetéről. Ami-tán végre számtalan akadály leküzdése után sikerült ezeket a javaslatokat az állandó választ-mány elé vinni, ez csak részben fogadta el dr. Kertész javaslatait. Ezek voltak az előzményei an-nak a lépésnek, amelyre dr. Kertész, a városi ta-nácsos állandó választmányának legagilisabb tagja, elhatározta magát. Valószínű, hogy sem a blokk, sem a városi tanács nem fogják elfogadni dr. Ker-tész lemondását s rövidesen megtörténik a meg-egyezős közte és és az állandó választmány többi tagjai között.

Ha kottát rendel

forduljon az ország legnagyobb szaküzleté-hez, Moravetz Timisoara céghez, gyorsan, pontosan és mindenkor a legolcsóbb árban kapja. Jegyzékek ingyen.

— Hegedüs Szerafin szavalóestélye. He-gedüs Szerafin, a bécsi Kammerkunst-Bühne-nek jelenleg is tagja, különben kolozsvári szár-mazásu magyar hölgy, november tizenkettedikén a róm. kat. gimnáziumban előadást rendez, amelyen magyar, román, német és angol nyel-veken a contemporain európai irodalom legjel-lemzőbb költeményeit és drámai töredékeit mu-tatja be. A zongorakíséretet Virányi Jenő kar-nagy látja el. Az estély iránt széleskörű érdek-lődés mutatkozik a társadalom minden rétegében.

Plüsch kabátok gőzölése, szőrmebundák tisztítása legolcsóbb CZINK-nél, Cluj

Kérjen jegyzéket

biztonságával, óro ubasívjo — oguság áldásait. Franciaország az angoloknál, aját kormányai-ogusitást ismer-meg nem tör-es berlini kon-alkáni államok egyenjogusitást ikai jogok ér-phetőnek, ha a zekben az or-teti.

(A harc vége)

ültamadása éles ták és az asszi-ancia asszimilán-a kulturába való ó eszme pedig s gyökeret vert onni a franciák is, mert hiszen berlini szerző-dékár, de azon iskolákban saját követelik fölük, történelmét és nyelvént, a tan-világtörténelmet állam az iskola-önrendelkezésel vántak e szabad-5 évében heves iskoláikat kevés k fenn és innen zsidó gyermek egy beszél hébe- rabbi nem be-

yen módon való aki a párisi la-dó közvélemény ár-zsidó ügynek. k a zsidó öné-ber beszéd, egy 2-ben a Keren hetek alatt száz-Keren Hajjeszód város egyik ki-rős bolgáriai tá-

an egyébként is ag fejlődésének. fogok beszé- (sz. i)

szon 390
... 295
... 198
NŐ
uházában

fol
papírok

os áruházá-
Cluj, Fótér

rténete

retében
töl
rótól.

et 750 lei
nyvosztályában

— A magyar képviselőház megszavazta a Kossuth érdemeiről és március 15-ének nemzeti ünneppé való nyilvánításáról szóló javaslatokat. Budapestről jelentik: A magyar képviselőházban ma a Kossuth emlékére szóló javaslatot tárgyalták, melynek kapcsán Erdélyi Aladár szólalt fel, aki a Habsburg-uralmat bírálta élesen. Várnai Dániel és Farkas István szocialista képviselők szólaltak fel ezután. Utóbbi határozati javaslatot terjesztett be, mely szerint a képviselőház utasítja a kormányt, hogy nyújtson be javaslatot Magyarország új alkotmányának kimondásáról, melynek értelmében Magyarország köztársaság. Ezután Pakots, Haller és Apponyi szólaltak fel, aki Kossuth emlékét méltatta. Utána Bethlen emelkedett szólásra és Kossuth történelmi és nemzeti jelentőségét ecsevelte. Ezután a Ház a javaslatot általánosságban elfogadta. Farkas javaslata mellett csak a szocialisták szavaztak. A képviselőház harmadszori olvasásban is elfogadta a március 15-ének nemzeti ünneppé való deklarálásáról szóló javaslatot, valamint a Kossuth érdemeiről szóló javaslatot. Mindkét javaslatot áttették a felsőházhoz.

— Háromméteres mélységbe zuhant a kerékpárjával, de semmi baja nem történt. Tudósítónk jelenti: Csak a nagy cirkuszokban látható különös mutatványt produkált mult vasárnap a biharmegyei Berettyószéplak községben a véletlen. Helmezi Lajos faurugyári munkás biciklivel leugrott a községen áttolyó patak három méter magas kőgátjáról, az ijedségen kívül egyéb baja nem történt. Helmezi Lajos, hogy kiélvezze a vasárnapi munkaszünetet, biciklikirándulásra indult. Hazafelé jövet egy szekér jött vele szembe, mely elöl, hogy kiterjen, az út szélére irányította a biciklijét. De megcsuszott a köveken és álló helyzetben, hatalmas ivben repült le a mélységbe. Pillanatok alatt nagy tömeg verődött össze a balcsát helyszínén, de Helmezi az izgalmtól kissé sápadtan ugyan, hamarosan ismét a gépjére ült és folytatta útját hazafelé.

Heut ist die Käte...
Szenzációs sláger! A „Maier“ szerzőjének új műve. Minden cigány nyuzza. — Kottája 36 lei, mindent kapható

— Szombaton ül össze a „Studió“ irodalmi törvényszéke. Az irodalmi vitaestélyek nálunk szokatlan formájában akarja foglalkoztatni Kolozsvár művelt társadalmának érdeklődését a „Studió“ vezetősége. Wells nagy port felvert és sokat vitatott regényét a „William Glissold“ életét állítja irodalmi törvényszék elé és az érdekes peranyag letárgyalása iránt máris óriási érdeklődés nyilvánul meg városzerte. A törvényszék elnöke Negruțiu kamarai elnök, bírái Antal Márk és Kunz Aladár lesznek. A vádat Dienes László, a védelmet Ligeti Ernő és Huszár András látják el. Tanuként részint a vád, részben a védelem álláspontja mellett eddig dr. Elek Miklós, Kovács Ilus, Pap József, Diamant Izsó és mások jelentkeztek, de jelentkezőket még a helyszínén is elfogad a bíróság. A negy per az iparkamara nagytermében, szombaton, 12-én este pontban fél kilenc órai kezdettel kerül letárgyalásra, melyre a „Studió“ vezetősége, tagjai és pártolói kívül bárkit szívesen lát. Beléptidij nincs.

— Magyarország és Albánia kereskedelmi szerződést kötöttek. Budapestről jelentik: Hóry András római magyar követ, aki ugyanakkor Magyarország diplomáciai képviselője az albán kormány előtt is, mint Tiránából jelentik, tegnap megkötötte a kereskedelmi szerződést Magyarország és Albánia között. A szerződés aláírására Hóry követ Tiránába utazott, ahonnan rövid idő múlva visszatér Rómába.

— Szülők figyeimébe! A helytelenül megválasztott életpálya egész jövőnk átka. A mai súlyos és bizonytalan időkben minden szülőnek legnagyobb gondja, hogy gyermekének jövőjét biztosítsa. Ezt a nehéz problémát sem a gyerek, sem a családi tanács helyesen megoldani nem tudja. Ezért létesült a Pályaválasztási Tanács, ahol minden gyereket orvosilag megvizsgálják, a szülőket az egyes szakmák mibenlétéről felvilágosítják és ily módon mindenkit hozzásegítenek, hogy a neki legmegfelelőbb uton találja meg boldogulásának lehetőségeit. A kolozsvári Pályaválasztási Tanácsadó irodája mindenkinek ingyenesen áll rendelkezésére a hivatalos órák alatt szerdán délután 3-tól 6-ig és vasárnap délelőtt 8-tól 10-ig, Str. Páris 36. szám alatt.

Előbb forradalmi dalokat énekelt, azután főbelölte magát három fiatal német kommunista

A rendőrség kufalja a litokzatos öngyilkosság okait

Berlin, november 8. Tegnap este Berlinben háromszoros öngyilkosság történt, amelynek okai és körülményei ez idő szerint még nincsenek teljesen földyritve.

A három öngyilkos három kommunista: Haak Albert, Wurthe József és Miting Károly, akik tegnap Haaknak a lakásán követték el az öngyilkosságot. A végzetes elhatározás előtt a kommunista ünnepélyen voltak, amelyet a német kommunisták rendeztek az orosz szovjetkőztársaság fennállásának tizedik évfordulója alkalmából. A három fiatal kommunista Haak édesanyjának lakásán előbb a kommunista ünnepéről beszélgetett, azután elkezdtek forradalmi dalokat énekelni. Egyszerre csak azt

mondotta a fiatal Haak az édesanyjának, hogy ő és a barátai tíz perc múlva agyonlövik magukat.

Haakné természetesen azt gondolta, hogy tréfallozik a fia. Nem sokkal ezután több revolverlövés dörrent el abban a szobában, ahol a három fiatalember tartózkodott. Haakné berohant a szobába és mindhármukat vérebe fekve találta.

Wurthe már halott volt, a másik kettő életveszélyes sérüléseket szenvedett. Hogy miként zajlott le az öngyilkosság, az ez idő szerint rejtélyes, mert a szobában csak egy revolvert találtak. Valószínűnek tartják, hogy az egyik előbb lelőtt a két barátját, azután végzett magával.

— A szófiai olasz követ résztvett a macedón-bizottság ülésén. Zágrábból jelentik: Szófiából érkező értesülések szerint a szófiai olasz követ résztvett a macedón-bizottság tegnapi ülésén, ami diplomáciai körökben nagy feltűnést keltett. A követ azután jelentéstétel végett Rómába utazott.

— Halálosan leforrázta magát két gyermek. Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap délután a közeli Sánd községben, melynek Dascal János földmivesnek gyermekei, a 3 éves Ilonka és a 6 éves György voltak az áldozatai. Dascal Jánosné épen az ebédet főzte, miközben a két gyermeket benn hagyta a konyhában. A hat éves György felmászott egy szekre, hogy belenézzen a leveses fazékba. Hirtelen megcsuszott s magára és a főzőkemence mellett álló hűgára borította a forró levest. Az irtózatoss forrás következtében a leánya meghalt, a fiú pedig a halállal vívódik. Miután a sándi csendőrség bejelentette az esetet a kolozsvári ügyészségben, megindították a vizsgálatot a szülők felelősségének megállapítása végett.

— Egy budapesti ügyvéd öngyilkosága. Budapestről jelentik: Szerényi Simon dr., jónévű budapesti ügyvéd Lipót-köruti lakásán felakasztotta magát. A rendőrség részére levelet hagyott hatra, melyben bejelenti, hogy öngyilkos lett. Tettének oka valószínűleg anyagi zavar.

— Az olasz fascista-szervezetek megbízást kaptak a közszükségleti cikkek árának maximálására. Rómából jelentik: A kormány körlevelet intézett a vidéki fascista szervezetekhez, amelyeket felhívott, hogy saját hatáskörükben maximalizálják a közszükségleti cikkek árát. A kormány ezzel a lira emelkedésének megfelelő olcsóbbodást akarja elérni.

— Szobrot emelnek Munkácsy Mihálynak. Budapestről jelentik: A magyar képzőművészeti egyesület elhatározta, hogy Munkácsy Mihálynak, a világhírű nagy magyar festőművésznek szobrot emel s ennek céljából a szoboralapra megindítja a gyűjtést.

Egy ruhára való

bársony 264

minden színben Lei

Szabó Jenő divatáruházában - Cluj

GRAMOFON és LE MEZ LE PAGE

Fiatall marad örökké, ha MARIA szeplőkrémet használ

Mária-pouder 20 és 35 lei. Szappan 18 lei.

rtalmatlan! Hatásáért felelősség! Ára 35 lei. Három tégelyt díjmentesen küld a főlerakat: CSÁSZÁR-patika, Targu-Mures

Hol a boldogság mostanában? Egy elegáns, olcsó bundában!

MARTONFFY JANOS

uj szőrmeáru és confekciós üzlete, Cluj, Unió-u. 1.

Armeaglepetések! Bundacsodák! Szőrmeritkaságok!

— A macedon forradalmi szervezetek újabb merényleteket terveznek magasállású jugoszláv tisztviselők és politikusok ellen. Belgrádból jelentik: A jugoszláv sajtó olyan híreket közöl, melyek szerint a macedon forradalmi szervezetek újabb merényleteket terveznek vezetőállásban lévő jugoszláv politikusok, magasállású tisztviselők és katonák ellen. Így végezni akarnak Tomics csendőrtábornokkal, a csendőrség főparancsnokával, Vlazićs rendőrtábornokkal, a belügyminiszteriumi osztályfőnökség rendőrfőnökével. Merényletet terveznek Georgevics bécsi jugoszláv követ ellen is, sőt állítólag Genfben is ki akarják terjeszteni merényletterveiket, amit azzal indokolnak, hogy a Népszövetség teljesen érzéketlennek mutatkozik a macedonok szenvedései iránt.

— Nem lesz változás a legfőbb hadvezetőségben. Bukarestből jelentik: Anghelescu tábornok hadügyminiszter ma közölte a sajtóval, hogy teljesen valótlanok mindazok a hírek, amelyek szerint a hadügyminisztérium éléről távoznak. Épolyan tévesek azok az értesülések is, amelyek szerint újabb hadtestparancsnokságokat állítanak fel, mert ilyeneket sem a hadsereg szervezeti törvény, sem pedig a költségvetés meg nem enged.

STANIOLEPAGE

— Hegedüs Szerafine szavalóestélye. Hegedüs Szerafin, a kolozsvári származású, kiváló színész, aki előkelő bécsi színpadokon, mint a „Kammerkunst-Bühne“ tagja aratott sikereket, e hó 12-én, szombaton este a katólikus gimnázium dísztermében román-, magyar-, német, angolnyelvű szavalóestélyt tart, melynek keretében a világirodalom legkiválóbb reprezentánsait szólaltatja meg.

Küldjön be 70 leit

kézpénzben vagy bélyegben az UJ KELET könyvosztályához és portómentesen kap 12 drb. zsidótárgyu zeneművet, melynek bolti ára 150 lej.

Hatikvah. Der Fodim. Der Schikur. A Dudele. Fischelach Kojfen. Schirej Hamisrach (népdal gyűjtemény). Tief in Weldele. Das Heilige Rikudl. Chesbojn Zedek. Klipp-Klapp. Ja chaj Lili. Schirej Hamisrach.

ÖSSZES

mölcs vásár

Szerda 8
Bér
Csütörtök
köv
let
Péntek 8
szer
szár
Szombat
nagy
gyi
tart
Szombat
ka
an
Sor
Vasárnap
bay
Vasárnap
zat
Vasárnap
Me
ral
Sor
Hétfo: H
nöl
So
A
Ma e
kerü n
zsufolt n
ötödször
ma esti e
meg az
bérlo kö
Broad
folynak
dátlan s
Ameriká
dig 2500
csempész
mei elé
szenzáció
bicióval
Egy
nosnak a
Egy éj
Mende
Miklóssy
lyal a f
Szép
az opere
este új
kerülni.
Trav
opera-élő
viata-jat
Frigyes
Traian f
a színpa
(C
b
C
át
ala
la
G
ÖSS
mölcs
vásár

HAYDN

összes hegedűszonátái zongora kivonattal 120 lei
Lepage zeneműosztály
CLUJ

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ
Heti műsor

Szerda 8 órákor: Az Édenkert. (Ujdonság 5-ödször. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 95.)
Csütörtök 8 órákor: Egy éj Velencében. (Kolbay Ildikóval, Mende Klárral, László Andorral, Napi bérlet 15. szám, C. Sorozatszám: 96.)
Péntek 8 órákor: Szép Helena. (Új bemutatással, új szereposztással. Napi bérlet 16. szám, A, Sorozatszám: 97.)
Szombat fél 4-kor: Bánk-Bán. (Ötödik ifjúsági előadás nagyon olcsó helyárrakkal. Poór Lilivel, Szentgyörgyi Istvánnal, Janovics Jenővel. Bevezető előadást tart: Császár Károly. Sorozatszám: 98.)
Szombat 8 órákor: Traviata. (Opera előadás. Lévy Ilonka és Sugár Frigyes vendégjátékával. Nascu Traian első fellépésével. Napi bérlet 16. szám, B, Sorozatszám: 99.)
Vasárnap 3-kor: Vig Özvegy. (Olcsó helyárrakkal. Kolbay Ildikóval, László Andorral. Sorozatszám: 100.)
Vasárnap 6-kor: Édenkert. (Ujdonság 6-odszor. Sorozatszám: 101.)
Vasárnap 8³⁰-kor: Csökos asszony. (Kolbay Ildikóval, Mende Klárral, László Andorral, Ihász Aladárval új szereposztással. Napi bérlet 16. szám, C. Sorozatszám: 102.)
Hétfő: Husvét hete. (Ujdonság először.) Utána Tudós nők. (Molière repris. Première bérlet 14. szám. Sorozatszám: 103.)

A színházi iroda közleményei

Ma este: Édenkert-ötödször. Az óriási sikerű Édenkert, a melynek minden eddigi előadását zsúfolt nézőtér kacagta és tapsolta végig ma este ötödször fog színre kerülni. Tekintettel arra, hogy a ma esti előadást kivételesen bérletszűnetben tartják meg az összes páholyok és zsöllyeszékek is a nem bérlő község rendelkezésére állanak.

Broadway. Az igazgatóság rendezése mellett folynak már a próbák az amerikai színpadok példátlan sikerű ujdonságából a Broadway-ből. Még Amerikában is példátlan a Broadway rekordja: Ed-dig 2500-szor adták egyfolytában. Az amerikai ital csempészésnek izgalmas képei tárulnak a néző szeméi elé. A Broadway Budapest színházi életének is szenzációja volt. A kolozsvári színház igen nagy ambícióval készül a darab bemutatására.

Egy éj Velencében. Holnap este Strauss Jánosnak a keringő-királynak legszebb operettje az Egy éj Velencében kerül színre Kolbay Ildikóval, Mende Klárral, László Andorral, Réthely Ödönnel, Miklóssy Margittal, Leóvey Leóval, Selmei Mihályval a főszerepekben.

Szép Helena. Offenbach klasszikus operettje az operette irodalom gyöngye Szép Helena pénteken este új bemutatással és új szereposztással fog színre kerülni.

Traviata: három Vendéggel. Szombaton este opera-előadás lesz a Magyar-színházban. Verdi Traviata-ját fogják előadni Lévy Ilonka és Sugár Frigyes vendégjátékával. Germont szerepét Nascu Traian fogja énekelni akinek ez lesz első fellépése a színpadon.

Viktoria

(Cégtulajdonos: FISCHER RUDOLF)

butorraktár

Cal. Reg. Ferdinand 40. sz. alól
átköltözött Str. Reg. Maria 9 sz.
alá saját házába. Az átköltözéssel kapcsolatosan az összes raktáron levő áruk mélyen leszállított áron szerezhetők be.

7-39 Telefon 7-39

Gyümölesfát

összel ültessen!

Éghajlatunknak megfelelő gyümölesfa és szőlőültványt legkiválóbb minőségben vásárolhat **TÓTFALUSI** és **TSAI** gyümölesfa iskolájában, Targu-Mures. Árjegyzék ingyen

ODEON

művek

BUCURESTI

79. Calea Victoriei 79.

vis-à-vis de Biserica Albă

Legfrisebb ujdonságok

A legszenzációsabb budapesti slágerek. A legdivatibb magyar nóták és legjobb zenekari számok:

Lesz maga jusz is az enyém. — Az én babám egy fekete nő. Szeret-e még? — Ég a kunyhó, ropog a nád. — Vékony deszka kerítés. — Olga, édes Olga. — Katicabogár — stb., stb.

Villanyfelvételek.

A legnagyobb választék román, magyar, német, francia, olasz, angol, görög, török és héber lemezekben.

Kitűnő tiszta hang, minden mellékzörej nélkül.

Kérjen ingyen árjegyzéket. — Nagyromániai vezérképviselőt:

APROHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelégés levelet csak egy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Egy gyermek-mérleg sürgősen eladó. Megtekinthető Aesculap műszerüzletben, Str. Iorga 2.

Perfect német román, magyar, vezetősegéd férfitűzletben 9 évi praxissal és több évi irodai gyakorlattal levelezőnői vagy más bizalmi állást keres. — „Bizalmi állás” jeligére.

Házasságot előkelő körökben eredménnyel közvetít. Eljegyzésben különféle koru és valóságos hölgyek és urak. Bizony Ferenc házasságközvetítő irodája Timisoara, IV. Bul. Berthelot 21.

„Rentabilis” gyors lejáratu üzlethez 250.000 lejt keresek f. hó 10-ig. Cim a kiadóba.

Mindennap friss, elsőrendű minőségű **bivalytejet** kaphat Schwartz Ignác tejjüzemében, Calea Decembal (Rudolf-ut) 36.

Veszek ócska férfiruhát jó áron. Jakab Adolf, Minorita-u. 4. udvar

Téli tűzifa

szükségletünket szerezzük be idejében a

„Calcit”

rt.-nál Cluj, Strada Gen. Dragalina 9. Tel. 11-06.

Házhoz szállítva:

I-a bükkhasáb tűzifa ölenként ...L.	1400
I-a bükkhasáb aprítva 1000 kg. ...L.	900
I-a hántott tölgy „ 1000 „ ...L.	1000
I-a bükk és tölgy „ 1000 „ ...L.	800

Tisztviselők és munkásoknak kollektív alapon fizetési kedvezmény

Szőlőültványok

amerikai szimavesszők legjobban és garantált fajtisztán kaphatók Caspari Fr.-nél, Medgyesen, jud. Tarnava-mare. Árjegyzék kívánatra

Közgazdaság

Tőzsde

Ünnep miatt a bankok nem dolgoztak.

Egyesült Közgazdasági és Kereskedelmi Rt. jelentése		Valutapiac 1927 november 8 (Rador)							
Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka- rest	Buda- pest	Bécs	Prága	New- york
		nyitás	zárt						
Zürich				491		11010	18683	65025	1928
Newyork		51870	51865	2547		571	70840	3375	
London		2526	2525 1/2	12404		278070	3450 3/4	16431	487
Páris		203670	203650			22412	2782	13252	392 5/8
Milano		2832	2831	139 1/4		311870	3868 1/2	18440	546 1/4
Budapest		1537 1/2	1537 1/2			1892	209912		296 1/2
Belgrád		9087	9085				12405	59090	
Bukarest		913	913			1005	124775	5943	176 1/4
Varsó		321	321	1575		354	439 1/4	207 3/8	61 1/2
Bécs		5820	5820			6405	7942	378 5/8	
Berlin		7325	7325			8062 1/2		47657	
		12372	12362			13610	16887	804 1/4	

Szaz lej arfolyama: Zürich (utó) 321, Páris 1575, Budapest 354, Bécs 43925, Prága 20875.

A kolozsvári Ganz-féle Villamos-sági Rt. és Társa cég üzletkörünek nagyarányú kibővítése. Kolozsvár közönsége jól ismeri a Ganz-céget még abból az időből, amidőn a város áramszolgáltatását látta el 16 éven keresztül. Ilyenirányú működésének megszünése óta a budapesti Ganz-féle Villamossági Rt. gyártmányainak forgalombahozatalával foglalkozott. Üzletkörü most lényegesen kibővítette, amennyiben a Ganz-féle Villamossági Rt. képviselője mellett átvette a Ganz Danubius Gépgyár (mely a közelmúltban magába olvasztotta a Kistarcsai Vasutfejlesztési Gyáron kívül a Schlick-Nicholson Gépgyárat is) és a Ganz-koncernhez tartozó Leobersdorfer Maschinenfabriks A. G. romániai vezérképviselőjét is. Nyilvánvaló volt, hogy az eddigi munkakör nagyarányú kiterjesztése olyan feladatot ró a kolozsvári Ganz-cégre, hogy annak csak az iroda és raktárhelyiségeknek megfelelő kibővítésével és központosításával tud eleget tenni. Eppen ezért áthelyezte azokat a Calea Regele Ferdinand (volt Ferenc József-ut 90. szám alatt levő volt Szeszák-féle) megfelelően átalakított saját házába. A lényegesen megnövekedett forgalom lebonyolításában részt vesznek a cég bukaresti és temesvári fiókjai, valamint az ország minden jelentékenyebb városában létesített nagyszámú képviselői.

A gabonával dolgozó szeszgyárak beszüntetését követelik a bortermelők. Ma fejeződött be Kisenében a bortermelők országos kongresszusa. A felszólalások legtöbbször megállapítása szerint az új bortörvény intézkedéseivel a bortermelők csak részben vették ki régi követeléseik megvalósulását. Ghetzu, a bortermelők szindikátusának vezérigazgatója arra mutatott rá, hogy Románia 280 ezer hektárnyi szőlőjével negyedik helyen áll Európa bortermelő országainak sorában. Majd a gabonaszesz hátrányairól beszélt, amely káros konkurrenciát folytat a bortermelés ellen és visszafejleszti az ország gabonakivitelét is. Megállapítása szerint egyedül Erdélyben 5900 vagon gabonaszeszt termelnek évente. Az ország területén 239 gyár foglalkozik gabonaszesz előállításával. A kongresszus által elfogadott határozati javaslat a következő követeléseket tartalmazza: a borhamisítás elleni küzdelem, speciális hitelek nyújtása a bortermelők részére, a gabonaszeszgyárak beszüntetése, a külföldi borok behozatalának eltöltése, a bortermelők részére szükséges anyagok vámmentesítése, a boreladás szabaddá tétele, a szőlők jégkár elleni biztosítása,

a szőlőtermelők szigorú ellenőrzése és az inkorrektességek megbüntetése és végül a bortermelői szindikátusoknak speciális törvényekkel való támogatása.

Meghíusultak a romániai vasgyárak kartell tárgyalásai. A romániai vasgyárak között hetekkel ezelőtt kartell tárgyalások indultak meg, amelyek eredményességében bizva, egyes vállalatok fel is emelték az általuk gyártott cikkek árát. A tárgyalások azonban nem vezettek eredményre, mert egyes gyárak az árak szabályozásának, valamint a termelési kontingens megállapításának kérdésében nem hajlandók magukat alávetni a vezető vállalatok által javasolt módzatoknak. A vaskartell terve ilyenformán egyelőre meghíusultnak tekinthető.

A sajtófélek elvámolása. A pénzügyminisztériumnak tudomására jutott, hogy egyes vámhivatalok a belföldön elő nem állítható különleges száraz sajtokra vonatkozó 31. vámtétel szerint vámolják el a holland, svájci, Petit Gruyer és más hasonló sajtokat, holott ez a tétel csak a Parmezán, Lodigliano és Reggiano elnevezésű sajtokra vonatkozik. A minisztérium felhívja továbbá a vámhivatalok figyelmét arra, hogy a vámtarifa 30. tétele alapján csak a közönséges sajtuműveket, a fehér túrót, tömlőtúrót és a kaskavaloikat lehet elvámolni, míg a többi sajtófélek, amilyen a holland, svájci, Gruyer, Petit Gruyer és más elnevezésű sajtók, a 32. vámtétel szerint 100 kilónként 6600 lejjel vámolandók el. A rendelet az eddigi elvámolások revízióját teszi kötelezővé és felszólítja a vámhivatalokat, hogy a hibás elvámolásból eredő illetékkülönbségeket hajtsák be az importőröktől.

A ricinusolajért nem kell fogyasztási illetéket fizetni. A pénzügyminisztériumnak a vámhivatalokhoz intézett körrendelete szerint a vámhivataloknak nem áll jogukban fogyasztási illetéket szedni a nyers, vagy finomított ricinusolaj után, minthogy az nem élelmiszer. Erre a rendeletre azért volt szükség, mert egyes taxatőrök nem tartották be a vámtarifa vonatkozó rendelkezéseit és a ricinusolaj után is felszámították a fogyasztási illetéket.

Konfliktus tört ki a magyar bankkارتellben a kihitelezési kamatláb leszállítása miatt. A budapesti nagybankok kartelljében konfliktus tört ki, amely egyes intézetek azon magatartása miatt keletkezett, hogy nem hajlandók a kihitelezési feltételeken enyhíteni. A négy vezető pénzintézet, a Hitelbank, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, Pesti Hazai Első Takarékpénztár és a Leszámitoló Bank azonban egységesen kitartanak a hitelfeltételek megszorítása ellen, a négy nagybank mögött áll a kormány és a Nemzeti Bank is, amely már régóta hangoztatja a kihitelezési kamatláb leszállításának szükségességét, hogy ezáltal ne csak az ország hitellete konzolidálódjék, hanem a hitelfeltételek is összhangba kerüljenek a szomszédos államok hitelviszonyaival. Hír szerint két nagybank bejelentette, hogy kilép, ha a kamatláb leszállítására vonatkozó követel-

ésüket a kartell nem honorálja. A kartell vezetője ezt a bejelentést tudomásul vette ugyan, a kartell keletkezése mégsem valószínű, mert a Nemzeti Bank a konfliktus hatása alatt a bankrúta leszállítására határozta el magát és minthogy a kihitelezési kamatláb maximális határát ezzel erősen meg fogják szorítani, a kilépéssel fenyegetőző intézetek részére megszűnik az az ok, amely erre az elhatározásra készítette őket.

Ellentétek késleltetik az erdély-bánati háztulajdonosok bankalapítását. Az erdélyi és bánati háztulajdonosok szervezeteinek kiküldöttjei Kolozsváron értekezletet tartottak a legutóbbi kongresszus bankalapítási határozatának megvalósítására. Az értekezlet tagjai között ellentétekmerültek fel, minthogy egyesek részvénytársaság, mások szövetkezeti formában tartják jobbnak a bank megalapítását. Heves vita azonban csak Ghircioas Györgynek, az Albina-bank kolozsvári aligazgatójának azon indítványa körül fejlődött ki, hogy a részvények, vagy részjegyek lejegyzését városok és nemzetségek szerint kell eszközölni, nehogy a kisebbségek tulsulyba kerüljenek a román háztulajdonosokkal szemben. Copony Trángott, Schwartz Jakab, dr. Lengyel Zoltán és Dunca Eugen tiltakozására azonban ez a kisebbségeket sértő álláspont az értekezlet elvetette. Végül is bizottságot küldött ki, amely javaslatot fog kidolgozni egy a részvénytársasági, mint a szövetkezeti formában való bankalapítási lehetőségéről és az egyes tagozatok véleménye alapján fogják a létesítendő bank kereskedelmi formáját elhatározni.

Nano berlini román követ Stresemann német külügyminiszternél. Az ismételt megakadt román-német gazdasági tárgyalások előreláthatólag rövidesen ismét megkezdődnek. Német gazdasági körökben ezt azzal magyarázzák, hogy Nano berlini román követ hétfőn hosszú kihallgatáson jelent meg Stresemann német külügyminiszternél. A két államférfi az aktuális kérdések útjában álló akadályok elhárítási lehetőségeiről tárgyalt.

SPORT

A magyar atlétika olimpiai előkészületei. Budapestről jelentik: A magyar olimpiai bizottság már megette az előkészületeket az 1928. évi amsterdami olimpiászra. Az atlétikai osztály vezetői kijelölték azokat az atlétákat, akiknek kiküldéséről szó lehet és akik már november 25 én megkezdik a rendszeres tréninget az olimpiai versenyre. 37 versenyzőt jelöltek ki ebbe az ugynevezett olimpiai keretbe, akiknek névsora és beosztása a következő: Rövid táv: Hajdu, Raggambi, Fluk István, Rózsahegy, Baicz, Nagy, Sugár, Gerő Mór, Salai. Középtáv: Barsi, Szabó, Márton, Magdiacs, Gyulai, Belloni, Szerb. Hosszú táv: Grosz, Pap, Galambos és Király. Távulgrók: Somfai, Püspöki és Balogh. Magasugrók: Késmárki és Orbán. Rudugrók: Karlovics, Király és Hévízi. Súlydöntők: Darányi, Bácsalmási és Hunyadi. Diszkoszvetők: Egyri, Marvalics és Balázs. Gerelyvetők: Szepes, Gyurkó és Szabó. Dekatlon: Farkas.

A Hakoah amerikai turnéja. A bécsi Hakoah az elmúlt héten fejezte be nyolc napos lengyelországi turnéját, amely azonban nem hozta meg a bécsi zsidó csapatnak a várt eredményeket. A Hakoah együttese ma távolról sem képviseli azt a klasszist, amely néhány év előtt világhírűvé tette az egyesületet. A turné mérlege két győzelem s egy vereség. Varsóban a Légia ellen 3:1 arányban győzött, Lodzban 4:1 arányú súlyos vereséget szenvedett. Kalisban sikerült azután a Hakoahnak az ottani válogatott ellen 5:0 arányú győzelmet aratni. A Hakoah mérkőzéseiről óriási érdeklődés mutatkozott Lengyelországban. Varsóban és Lodzban tizezrek nézték végig a Hakoah mérkőzéseit és így a lodzi vereség érthetően érzékenyen érinti a Hakoah presztizsét. A bécsi bajnokságban egyebként a Hakoah a 13 egyesület közül a tizenegyedik helyet foglalja el. Vasárnap a Wackerrel mérkőzött meg a Hakoah és akkor 2:0 (0:0) arányban vereséget szenvedett. A Hakoah vízpolócsapat viszont az amatőr Schwim 3:1 (1:0) arányban biztos győzelmet aratott s így Ausztria ezévi vízpoló bajnoka lett.

Hirdessen az Uj Keletben